

BOEKBESPREKING

Willems, Jaap. De Nederlanders en hun landschap; Over boerenland en buitenplaatsen, natuurgebruik, steden en wegen, van het vroegste verleden tot heden.

Ede, Zomer en Keuning, 1979.

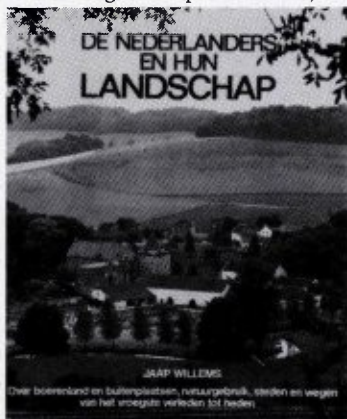
127 blz., afbn. literatuuropgave.

Uitgegeven in samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Rentmeesters.

Gebonden f 24,90.

Dit boek, een initiatief van de Jubilerende Vereniging van Rentmeesters, is geschreven "om te laten zien hoe de Nederlanders hun eigen landschap hebben gemaakt en om te laten zien dat ook kunstmatige landschappen vaak erg boeiend kunnen zijn". Aldus de auteur (bioloog, wetenschapsjournalist en auteur van meerdere boeken) die verder een indruk wil geven van de rijke verscheidenheid aan cultuurlandschappen. Daarin is hij zeker geslaagd. Het boek geeft geen volledige opsomming van alle landschapstypen maar door de keuze van de schrijver komt het ontstaan van het Nederlandse landschap goed uit de verf. Het is een duidelijk en helder geschreven boek dat door 128 foto's en vele kaartjes wordt geïllustreerd. Jammer is dat een aantal foto's en kaartjes zo klein zijn afgedrukt dat het wat moeite kost om ze te bekijken. De buiten de lopende tekst geplaatste voorbeelden en wetenswaardigheden maken het tot een vlot leesbaar boek.

Minister Van der Stee (Landbouw en Visserij) schrijft in het Ten Geleide o.a.: "Gaan wij veranderingen aanbrengen dan rust op ons ook de plicht een landschap te scheppen dat aan de eisen voldoet en ook een aangenaam levensmilieu vormt." En even verder: Dit boekwerk is een "bijdrage aan de doelbewuste ontwikkeling en het beheer van ons landschap". Ik hoop dat de minister het boek goed gelezen en begrepen heeft. Want ook waar het Limburg betreft krijgt de minister c.q. de overheid nog al eens een veeg uit de pan (bijv. op blz. 82 en 117 waar de ontgrondingen en de ruilverkavelingen ter sprake komen).

Samenvattend: niet veel nieuwe feiten maar wel een origineel en goed leesbaar boek over het Nederlandse landschap. Aanbevolen!

D. Th. de Graaf.

Spectrum atlas van de Nederlandse landschappen; onder begel. van M.F. Mörzer Bruyns en R.J. Benthem. Utrecht/Antwerpen, Het Spectrum, 1979. 272 blz., afbn. Gebonden: f 24,90.

In de verantwoording schrijft de redactie o.m. dat dit boek, dat inmiddels een tweede druk beleeft, enig materiaal wilt aandragen voor het antwoord op de vraag hoe we verder willen gaan met het steeds veranderende landschap en vooral ook hoe vër we willen gaan. Centraal daarbij staat een inventarisatie van het Nederlandse landschap aan het eind van de jaren zeventig. Na een algemeen deel over het ontstaan van het Nederlandse landschap, waarin goed tot uiting komt hoe een natuurlijk landschap langzaam maar zeker een cultureel landschap geworden is, volgen, in deel 2, 23 door evenzovele auteurs geschreven landschapsbeschrijvingen. Deze indeling van Nederland in 23 stukken, die dwars door de provinciegrenzen heen lopen, is zeker niet willekeurig: de beschreven landschappen vormen geologische, biologische en vaak ook cultuurhistorische eenheden, die door de auteurs elk op een eigen wijze zeer boeiend zijn beschreven. De opgenomen kaartjes zijn van een goede kwaliteit maar soms niet helemaal volledig (b.v.: de aardgasvelden van Slochteren zijn niet aangegeven). Wie het inleidende deel (geschreven door Jan van de Kam, die ook de schitterende foto's maakte) gelezen heeft, kan daarna op prettige wijze al bladerend verder lezen én kijken waar zijn of haar belangstelling het meest naat uit gaat.

In het laatste deel van het boek wordt onder de titel "De toekomst van het landschap" nader ingegaan op de recente ontwikkelingen in het krachtenspel tussen mens en natuur, op ontwikkelingen in de landbouw, op de ontwikkeling van wegensystemen en industrie, van de recreatie en het natuurbehoud en natuurbeheer. Met dit hoofdstuk heb ik nogal moeite vanwege de berusting die de schrijver, R.J. Benthem, lijkt te hebben in allerlei "moderne", het landschap veranderende, cultuur invloeden. Een sfeer van het-is-nu-eenmaal-zo-en-het-valt-wel-mee is gekoppeld aan een, m.i. niet op feiten uit de laatste jaren gebaseerde, positieve toekomstverwachting over de zogenaamde landschapsbouw.

Ook dit boek is van een voorwoord door een bewindsman voorzien. Staatssecretaris van CRM, dhr. G.C. Wallis de Vries schrijft daarin o.m. "wij, overheid en burgers, moeten nog harder aan de slag om ook latere generaties een land achter te laten, waarin het waard is om te leven". Ik hoop dat hij het boek gelezen heeft en zijn invloed gebruikt om bijvoorbeeld Zuid Limburg, zoals dat op boeiende wijze door Ed de Grood beschreven is, te behouden als uniek natuur- en cultuurgebied. Aanbevolen

D. Th. de Graaf